

Var det den rigtige beslutning at så marken om?

Så om eller lade være? I år har flere dyrkere end normalt været ude at tælle roeplanter under fremspiringen – og beslutningen har været svær. Er bestanden god nok, eller skal vi ud og så igen? Det var et spørgsmål, som mange kæmpede med i foråret, men hvad var egentlig mest rigtigt?

*Projektleder
Mikkel Nilars,
NBR Nordic Beet
Research*

*Projektleder
Joakim Ekelöf,
NBR Nordic Beet
Research*

I sidste nummer af sukkerroenyt skrev vi om problemerne med vanskelige vejrforhold under roesåningen i foråret med efterfølgende dårlig fremspiring og deraf mange omsåede marker. Nu har vi høstet roerne, og det er derfor værd at kigge på, om beslutningerne

om at så marker om nu også var de rigtige. Som opfølgning på den artikel er her nogle friske resultater fra de faktiske effekter af dette års omsåning. NBR gennemførte tre forsøg, to i Sverige og et i Danmark, hvor dele af marken blev omsået. Forsøgene blev udført i plantebestande, der varierede mellem 1,5-2,5 roer pr. meter (ca. 30.000 – 50.000 planter/ha). Formålet med disse forsøg var at prøve at finde frem til, ved hvilket antal planter det var rigtigt at så om.

Vanskelig beslutning

Beslutningen om at så om eller ej er sjældent let at træffe. Plantebestanden varierer som regel over marken, og fremspiringen er ofte meget langsom i de tilslemmede marker. Samtidigt med ønsket om en hurtig beslutning, er det

også vigtigt at vurdere, hvor mange planter der rent faktisk vil spire frem. Effekten af forskellige plantetal, samt varierende såtid, er blevet undersøgt ved flere lejligheder både i Danmark og i udlandet. Men at planlægge og udføre et forsøg, der fuldt ud svarer til en omsået mark, er svært. I år var hovedårsagen til omsåning store mængder regn mellem såning og fremspiring, hvilket gav et kompakt jordlag i de øverste 5-10 cm og en stor mekanisk modstand for frøet at trænge igennem. Ville de resterende roer vokse normalt, hvor stor en påvirkning ville ukrudtet i hullerne have, og hvordan ville ujævn plantetæthed påvirke høst og spild?

Forsøgsopstilling

I de to svenske forsøg blev der udlagt ni forsøgsparcer i den ikke omsåede

del af marken, der grænsede op til den omsåede. Her blev der udvalgt tre forskellige plantetal; 1,5 roer pr. meter (ca. 30.000 planter/ha), 2 roer pr. meter (ca. 40.000 planter/ha) og 2,5 roer pr. meter (ca. 50.000 planter/ha), tre gentagelser af hvert plantetal. I den omsåede del, der grænsede op til den ikke omsåede del, blev der udlagt seks forsøgspareller. Her varierede plantebestandene ikke væsentligt, hvorfor der her blev valgt repræsentative områder. I det danske forsøg var der kun udlagt de to højere plantetal, da der ikke var arealer med tilstrækkeligt lave niveauer. Betingelserne for forsøgsstederne er vist i *tabel 1*.

Intet nyt under solen

Resultaterne fra årets forsøg viser, at den gamle grænse på to roer pr. meter,

Tabel 1. Datoer for oprindelig såtid samt datoer for omsåning.

Forsøgsplads	Oprindelig såtid	Sort, såtid 1	Omsåningsdato	Sort
1 SE, Lund	26. marts	Cascara	30. april	Selma
2 SE, Eslöv	22. marts	Selma	2. maj	Selma
3 DK, Kettinge	25. marts	Falster	25. april	Falster

eller omkring 40.000 planter/ha, er relativt god som målestok for omsåning. I gennemsnit for alle tre forsøg er den omsåede parcel ca. en procent højere i udbytte sammenlignet med en plantebestand på to roer pr. meter i den oprindelige såning. Falder plantetallet derimod til 1,5 planter pr. meter, eller 30.000 planter/ha, mister man hurtigt udbytte. Det var kun i de to svenske forsøg, at man kunne finde et så lavt antal planter i den oprindelige såning. Gennemsnittet for disse forsøg viser cirka 15 procent lavere udbytte for den oprindelige

såning, hvilket resulterede i en reduceret indkomst på godt 3.000,- DKK pr. ha. (*se tabel 2*).

Timing er vigtig

Tidspunktet for omsåning i forhold til første såning er naturligvis også vigtig. Grænsen på to roer pr. meter gælder, hvis omsåningen finder sted tre til fire uger efter første sådato. Hvis omsåningen forsinkes yderligere, falder grænsen for omsåning ifølge de ældre forsøg med omkring 3.000 planter om ugen. Det samme gælder hvis beslutningen

Scan Roeteknik – specialisten i roemarken

Opbygning af gødningsudstyr til såmaskinen

Fabrikation af forplove til direktsåmaskine

Service på Kleine - Vervaet - Grimme optagere

Service på roesåmaskiner VIGTIGT det betaler sig at få lavet service på din såmaskine

Tlf. 40747810 Jan Poulsen
scan-roeteknik.dk · jan@scan-roeteknik.dk

Spildundersøgelse i marken. Overfladen bearbejdes med en lille harve for at fange rodspidser og roer, der ikke fanges af roeoptagerens pick-up.

træffes tættere på første såning, så kan det betale sig at så om ved et lidt højere antal planter.

Spildet det samme

Plantebestanden og væksten er dog ikke hele sandheden, da ujævne bestande ofte fører til øget spild under høst. På en af lokaliteterne blev der derfor foretaget en spildundersøgelse både i marken og i kulen. Her blev dog kun det omsåede areal sammenlignet med det ikke

omsåede areal. Bedømmelsen udført i kulen viser ensartet tab på omkring 1,5 procent, hvor hovedparten bestod af rodspidsbrud. Aftopningen var stort set perfekt i begge tilfælde, men der var en tendens til flere roer med for kraftig aftopning i den omsåede sektion. Spildundersøgelsen udført i marken viste de samme tendenser, det vil sige, at det omsåede areal havde lidt større spild: 1,5 procent mod 0,9 procent. Det var også tydeligt, når man gik på marken, at

der var flere små roer tilbage på jorden i den omsåede del af marken. I dette tilfælde kan man i hvert fald ikke sige, at den ujævne bestand resulterede i mere spild. Det var snarere små roer fra den omsåede del, der blev tilbage efter roeoptageren.

Var det så rigtigt eller forkert at så om?

På de undersøgte marker i år synes beslutningen om at så om at være velafbalanceret. Dyrkerne her har trods alt valgt ikke at omså hele arealet men begrænset sig til de værste områder. Vi kan også konstatere, at der var relativt begrænsede arealer med plantetal under to roer pr. meter. Den præcise grænse for, hvornår det er rentabelt at så om, varierer dog fra bedrift til bedrift, da omkostningsbilledet for omsåning ikke er det samme. Der bør også tages højde for andre ting, såsom forsikringserstatning, selvrisiko og behovet for jordbearbejning. ■

Tablet 2. Udfald af to svenske og et dansk forsøg. Økonomien er opgjort forenklet ud fra brancheaftalen for 2023. P-værdi under 0,05 er signifikant. LSD = minimumsforskel, der kræves for at to led er signifikant forskellige.

Omsåede marker 2022		Rod t/ha	Sukker %	Sukker t/ha	Sukker relativ	Økonomi DKK/ha	Diff. til omsåning DKK/ha
Gns. 2 fs. SE	Omsået	86,7	18,5	16,1	100	24.631	0
Gns. 2 fs. SE	30.000 pl/ha	76,0	17,9	13,6	85	21.622	-3.009
Gns. 2 fs. SE	40.000 pl/ha	90,9	18,0	16,4	102	25.454	823
Gns. 2 fs. SE	50.000 pl/ha	93,3	18,2	17,0	106	26.743	2.112
LSD		6,5	ns	1,2			
P-værdi		<0,001	0,1	<0,001			
1 fs. DK	Omsået	78,4	19,4	15,2	100	27.002	0
1 fs. DK	40.000 pl/ha	70,9	19,8	14,0	92	25.030	-1.971
1 fs. DK	50.000 pl/ha	74,1	19,7	14,6	96	26.084	-918
LSD		4,0	ns	0,8			
P-værdi		<0,05	0,2	<0,05			